

* در ضمن هر درس فعالیت‌هایی آمده است. برای انجام دادن این فعالیت‌ها، لازم است در گفت‌وگوهای کلاسی مشارکت داشته باشید. در پایان هر درس نیز یک فعالیت در نظر گرفته شده است. این فعالیت‌ها در خارج از کلاس انجام می‌پذیرد. لازم است دفتر خاصی به آن‌ها اختصاص دهید. برای انجام دادن بعضی از این فعالیت‌ها باید با اعضای خانواده‌ی خود نیز مشورت کنید.

* عنوان بخشی از بعضی درس‌ها به انتخاب شما و به صورت گروهی تعیین می‌شود. برای تعیین این عنوان‌ها در گفت‌وگوهای کلاسی مشارکت کنید.

* در پایان هر درس بخش «خلاصه کنید» وجود دارد. برای انجام دادن این بخش، لازم است نکات مهم درس را در خارج از کلاس خلاصه کنید. سپس در جلسه‌ی بعدی آموزش، این خلاصه‌ها در کلاس با یک دیگر مقایسه و اصلاح شود. برای نمونه یکی از نکات مهم هر درس ذکر شده است.

* در پایان هر درس، بخش «پرسید و پاسخ دهید» وجود دارد. برای انجام دادن این بخش شما باید به صورت فردی در خارج از کلاس و بعد از مطالعه‌ی دقیق مطالب، چند سؤال مهم درباره‌ی درس طرح کنید و سعی کنید خود به این سؤالات پاسخ دهید. برای نمونه نیز یک سؤال پیشنهاد شده است.

* در هر درس تصاویری وجود دارد که درباره‌ی آن‌ها سؤالی مطرح شده است. برای پاسخ دادن به این سؤالات در گفت‌وگوهای کلاسی شرکت کنید.

هدف این بوده است که شما بتوانید آموخته‌هایتان را در زندگی فردی و اجتماعی به کار گیرید. بدیهی است تنها با حفظ کردن مطالب، به این هدف نمی‌رسید. به همین جهت، در ارزش‌یابی این درس بر اندیشه، مشارکت و اظهار نظر شما تأکید شده است. این ارزش‌یابی به دو شکل انجام می‌گیرد:

الف - ارزش‌یابی در طول سال که شامل موارد زیر است:

- مشارکت در بحث و گفت‌وگوهای گروهی
- همکاری در کار گروهی
- انجام دادن فعالیت‌های خارج از کلاس به‌طور دقیق و داشتن دفترکار منظم برای آن
- پرسش‌های کلاسی به صورت شفاهی و کتبی
- انجام دادن کارهای اختیاری مانند ارائه‌ی مقاله، ابتکارهای علمی و هنری و ...

ب - امتحان پایان هر نیم سال که به صورت کتبی و براساس بارم‌بندی مشخص انجام می‌شود.

فصل اول

گروه، خانواده و مؤسسه

وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ

در راه نیکی و پرهیزکاری با یکدیگر همکاری کنید و هرگز در راه گناه و

خروج از قوانین الهی همکاری نکنید.

(مائده ۲)

شما در کتاب تعلیمات اجتماعی اول راهنمایی با بعضی از گروه‌هایی که در مدرسه یا محل زندگی‌تان تشکیل می‌شوند، آشنا شدید. از وظایف خود در برابر گروه‌هایی که در آن‌ها عضویت دارید، آگاهی یافتید و آموختید که کارهای گروهی باعث موفقیت انسان در امور مختلف زندگی می‌شود. هم‌چنین با اهمیت خانواده آشنا شدید و از وظایف اجتماعی خانواده از قبیل همکاری، نظم، مشورت، از خود گذشتگی و تحمل مشکلات و سختی‌ها آگاهی پیدا کردید.

در این فصل شناخت شما نسبت به گروه و خانواده بیشتر می‌شود. در درس مربوط به گروه، با ویژگی‌ها و تعریف گروه و گروه‌های نخستین و دومین آشنا می‌شوید. در درس خانواده از ناتوانی خانواده در رفع نیازهای اجتماعی و ضرورت به وجود آمدن سازمان‌ها و مؤسسات مختلف آگاهی می‌یابید.

ما عضو چه گروه‌هایی هستیم؟

نمونه بیاورید!

همه‌ی شما عضو یک «گروه کلاسی» هستید. در این گروه، شما با اعضای دیگر مشترکات زیادی دارید؛ بعضی از ویژگی‌های شما یکسان است یا دارای فعالیت‌های مشترک هستید.

چند نمونه از این ویژگی‌ها را برشمرید.

به چند نمونه از فعالیت‌های مشترکتان نیز اشاره کنید.

داشتن ویژگی‌ها و فعالیت‌های مشترکی را که نام بردید، شما را از دیگر کلاس‌ها و گروه‌ها جدا می‌کند؛ بنابراین، می‌توانیم بگوییم که داشتن **خصوصیات و فعالیت‌های مشترک** یکی از ویژگی‌های اصلی هر گروه است.

اعضای یک خانواده چه خصوصیت‌ها و فعالیت‌های مشترکی دارند؟

۱- در ضمن هر درس، فعالیت‌هایی با عناوین مختلف مانند بحث و گفت‌وگو کنید، نمونه بیاورید و ... آمده است. انجام دادن این فعالیت‌ها با نظارت و هدایت دبیر محترم و مشارکت دانش‌آموزان در جریان گفت‌وگوهای کلاسی میسر می‌شود. هم‌چنین بخشی از نمره‌ی ارزش‌یابی این درس، به میزان مشارکت دانش‌آموزان در بحث‌های گروهی و انجام فعالیت‌ها اختصاص دارد. در این مورد به توضیحاتی که در مقدمه‌ی کتاب آمده است، توجه کنید.

- شما به راحتی می‌توانید با اعضای گروه کلاسی (هم کلاس‌های) خود رابطه برقرار کنید؛
- می‌توانید به راحتی با آن‌ها حرف بزنید؛
 - در مورد تکالیف درسی از یک دیگر بپرسید؛
 - بعضی وقت‌ها دفتر یک دیگر را بگیرید؛
 - از آن‌ها راهنمایی بخواهید و
- این کارها را **روابط متقابل** می‌گویند. بنابراین یکی دیگر از ویژگی‌های هر گروه این است که اعضای گروه می‌توانند به راحتی با هم روابط متقابل داشته باشند.

آیا اعضای این گروه با هم روابط متقابل دارند؟ چرا؟

مقایسه و نتیجه‌گیری کنید

شما با افراد زیادی روابط متقابل دارید. روابط شما تنها به روابط با اعضای خانواده، دوستان و هم‌کلاسی‌های خود محدود نمی‌شود؛ برای مثال،

- هنگامی که سوار اتوبوس هستید، ممکن است با مسافر کناری خود دربارۀ

وضعیت آب و هوا و ... صحبت کنید.

- هنگامی که برای تماشای یک مسابقه به ورزشگاه می‌روید، ممکن است همراه دیگران، تیم مورد علاقه‌ی خود را تشویق کنید.

این روابط را با روابطی که با اعضای خانواده، دوستان و هم‌کلاسی‌های خود دارید، مقایسه کنید. چه تفاوت‌هایی دارند؟

آیا مسافران یک اتوبوس یا تماشاگران حاضر در یک ورزشگاه یک گروه را تشکیل می‌دهند؟ چرا؟

در بسیاری موارد دیگر نیز می‌توانید خود را در کنار سایر مردم ببینید؛ با آن‌ها روابط متقابل هم داشته باشید ولی تشکیل یک گروه نمی‌دهید؛ در خیابان، صف‌ها، فروشگاه‌ها، پارک‌ها و ...

بنابراین می‌توانیم بگوییم که گروه عبارت از مجموعه‌ای از انسان‌هاست که دارای خصوصیات و فعالیت‌های مشترکی هستند و با هم روابط نسبتاً پایدار و منظمی دارند.

آیا افرادی که در هر تصویر مشاهده می‌کنید، یک گروه را تشکیل می‌دهند؟ چرا؟

مقایسه کنید

با توجه به تعریف «گروه» به این نتیجه رسیده‌اید که در گروه‌های گوناگونی عضو هستید. گروه‌های خانواده، دوستان، هنری، ورزشی یا گروه تعاونی مدرسه‌تان از آن جمله‌اند. البته احساس می‌کنید که رفتارها، روابط و حالات شما در همه‌ی این گروه‌ها یکسان نمی‌باشد. حال، این گروه‌ها را با توجه به تعداد اعضا، هدف، نوع روابط و طریقه‌ی عضویت در آن‌ها، با یک دیگر مقایسه کنید.

به خانواده و دوستان «گروه‌های نخستین» می‌گویند. در این نوع گروه‌ها روابط اعضای گروه با یک‌دیگر وفادارانه، صمیمانه و عاطفی است. این گروه‌ها کوچک‌اند و عضویت در آن‌ها به خاطر خود اعضای گروه است.

به نظر شما، این افراد عضو چه گروهی هستند؟ چرا؟

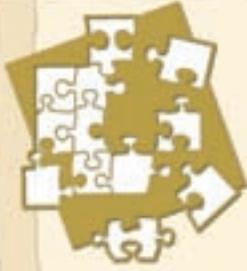
در مقابل، گروه‌های زیاد دیگری هستند که ویژگی‌های گروه‌های نخستین را ندارند؛ مثلاً اگر پدر یا مادر شما کارمند یک اداره باشد، با سایر کارکنان آن اداره یک گروه را تشکیل می‌دهند. این گروه را می‌توانیم «گروه اداری» بنامیم. گروه اداری با گروه خانواده و دوستان تفاوت‌های زیادی دارد؛ از جمله:

- تعداد اعضای آن معمولاً بسیار زیاد است ؛
- روابط گرم و صمیمی بین آن‌ها کم‌تر دیده می‌شود ؛
- همه‌ی آن‌ها برای تأمین مالی و ارائه‌ی خدمت عضو این گروه شده‌اند.

این تصویر را با تصویر صفحه‌ی ۸ مقایسه کنید؛ بین این گروه‌ها چه تفاوت‌هایی وجود دارد؟

همان‌طور که می‌بینید، بسیاری از رفتارها، حالت‌ها و روابط گروه‌های اولیه در «گروه اداری» و سایر گروه‌های نظیر آن دیده نمی‌شود. مؤسسات و سازمان‌های دولتی و خصوصی، دانشگاه‌ها و مدارس همگی از این نوع گروه‌ها هستند. این نوع گروه‌ها را «گروه‌های دومین» می‌نامند.

خلاصه کنید^۱

– اعضای یک گروه دارای خصوصیات و فعالیت‌های

مشترک زیادی هستند.

.....
.....
.....

پرسید و پاسخ دهید^۲

– کدام دسته از افراد زیر، گروه محسوب می‌شود؟ چرا؟ کدام یک گروه

محسوب نمی‌شود؟ چرا؟

الف – دانش‌آموزان پایه‌ی دوم راهنمایی

ب – کارکنان یک اداره

پ – بیماران حاضر در یک مطب

ت – بازیگران و دست‌اندرکاران تهیه‌ی یک مجموعه‌ی تلویزیونی

.....
.....
.....

۱– برای انجام دادن این بخش، لازم است نکات مهم درس را در خارج از کلاس خلاصه کنید. سپس در جلسه‌ی بعدی آموزش، این خلاصه‌ها در کلاس با یک دیگر مقایسه و اصلاح شود. برای نمونه یکی از نکات مهم هر درس ذکر شده است.

۲– برای انجام دادن این بخش، شما باید به صورت فردی در خارج از کلاس و بعد از مطالعه‌ی دقیق مطالب، چند سؤال مهم درباره‌ی درس طرح کنید و خود به این سؤالات پاسخ دهید. برای نمونه نیز یک سؤال پیشنهاد شده است.

فعالیت خارج از کلاس^۱

۱- برای تهیه‌ی یک نشریه‌ی دیواری، گروهی تشکیل دهید. برای انجام دادن این فعالیت بهتر است در ابتدا پاسخ سؤالات زیر را مشخص کنید.

الف- اعضای گروه چه خصوصیات مشترکی باید داشته باشند؟

ب- آن‌ها چه فعالیت‌های مشترکی می‌توانند داشته باشند؟

پ- برای داشتن روابطی نسبتاً پایدار و منظم در این گروه، چه کارهایی باید صورت گیرد؟

۲- ابتدا در مورد گروه‌های نخستین و دومین برای پدر و مادر خود توضیح دهید. سپس در مورد سؤال زیر با آن‌ها مشورت کنید و نتیجه را به کلاس گزارش دهید.

رفتار و شخصیت ما بیش‌تر تحت تأثیر کدام یک از انواع گروه‌ها (نخستین- دومین) قرار می‌گیرد؟ چرا؟

۳- همان‌طور که می‌دانید، خانواده یکی از گروه‌های نخستین است.

آیا می‌دانید روز خانواده کدام روز سال است؟

به نظر شما چرا یکی از روزهای سال را روز خانواده نامیده‌اند؟ در این زمینه تحقیق کنید.

۱- در پایان هر درس یک فعالیت در نظر گرفته شده است. این فعالیت‌ها باید خارج از کلاس به صورت فردی یا گروهی انجام شوند. لازم است دفتر خاصی را به این فعالیت‌ها اختصاص دهید. بخشی از نمره‌ی ارزش‌یابی مستمر این درس، به انجام دادن این فعالیت‌ها و داشتن دفتر کار منظم برای آن اختصاص داده شده است.

چرا مؤسسات مختلف به وجود آمده‌اند؟

هر یک از افرادی که شما در اطراف خود مشاهده می‌کنید، عضو خانواده‌ای است؛ خانواده‌ای که در آن به دنیا آمده است. انسان به‌طور طبیعی به تشکیل خانواده نیاز دارد و از ابتدای تاریخ در خانواده زندگی کرده است. در واقع، خانواده اولین گروهی است که انسان‌ها در آن به دور هم جمع شده‌اند. همان‌طور که می‌دانید، به تدریج خانواده‌های بی‌شماری در سطح کره‌ی زمین پراکنده شدند. آن‌ها برای بهتر زندگی کردن، رویارویی با مشکلات و فرار از تنهایی، «قبیله»ها را تشکیل دادند و بعدها در روستاها و شهرها گرد هم آمدند.

چرا خانواده‌ها به دور هم جمع می‌شوند؟

مقایسه و نتیجه گیری کنید

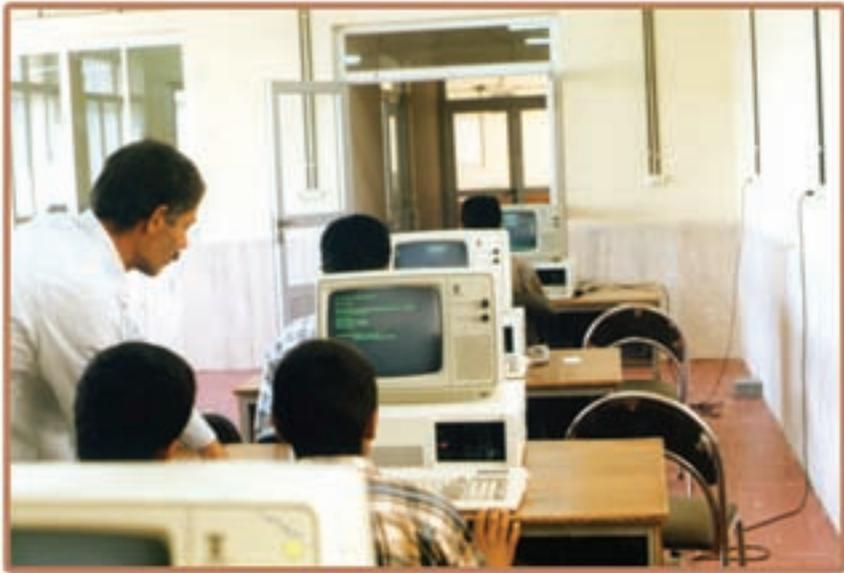

انسان به غذا، مسکن، پوشاک، کار، آموزش، امنیت، محبت، تشکیل خانواده و ... نیاز دارد. راه‌های رفع این نیازها را در گذشته و حال با یکدیگر مقایسه کنید. نقش خانواده در رفع این نیازها چه تغییری کرده است؟

در زمان‌های گذشته، بیش‌تر نیازهای انسان در محیط خانواده برطرف می‌شد؛ مثلاً:

- خانواده بچه‌ها را برای کار کردن در آینده آماده می‌کرد؛
- اعضای خانواده آموزش‌های لازم را به فرزندان می‌دادند؛
- خانواده برای فرزندان شغل و محل کار تعیین می‌کرد؛
- و ...

آیا اکنون شما می‌توانید حدس بزنید بچه‌هایی که در خانواده‌ی شما به دنیا می‌آیند، در آینده چه کاره خواهند شد؟ چرا؟

آیا امروزه خانواده می‌تواند آموزش‌های لازم برای انتخاب شغل‌های موردنیاز یک جامعه را به اعضای خود بدهد؟

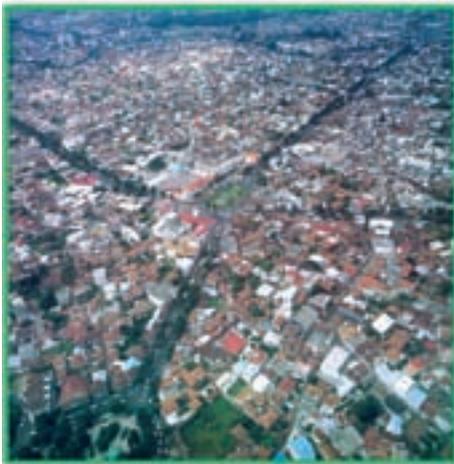
هم‌چنین در گذشته، اعضای خانواده‌ها برای رفع نیازهای مختلف خود در محیط خانواده نیز کارهای زیادی انجام می‌دادند. برای مثال، دامپروری و تأمین گوشت مورد نیاز خانواده، کشاورزی، آسیاب کردن گندم، تهیه نان مورد نیاز خانواده، تهیه لبنیات، خیاطی، نجاری، ساختمان‌سازی، باغبانی، آشپزی، آموزش و پرورش، گلیم‌بافی، فرش‌بافی و بسیاری کارهای دیگر به عهده‌ی اعضای خانواده بود.

البته بشر همواره به دنبال زندگی راحت‌تر و روش‌های بهتر و آسان‌تر برای رفع نیازهای خود بوده و به‌خوبی دریافته است که برای کشف راه‌های بهتر انجام دادن هر کاری لازم است وقت زیادی برای آن صرف کند و تا حد ممکن از پرداختن به کارهای دیگر بپرهیزد. به‌تدریج افرادی پیدا شدند که بیش‌تر اوقات خود را صرف کار خاصی می‌کردند. عده‌ای تنها به کار خیاطی پرداختند و خیاط شدند؛ عده‌ای نجاری کردند و نجار شدند و عده‌ای تنها به کارهای آموزشی پرداختند و معلم شدند. به این ترتیب، دیگر یک نفر همه‌ی کارها را انجام نمی‌داد بلکه هر فرد، به کار خاصی می‌پرداخت. این تقسیم کار باعث تخصصی شدن کارها و پیدایش افراد متخصص شد.

بحث و گفت‌وگو کنید

در کلاس درباره‌ی این که تخصصی شدن کارها با پیدایش شهرها چه رابطه‌ای دارد، گفت‌وگو کنید.

هنگامی که خانواده‌ها در شهرها به دور هم جمع می‌شوند، چه نیازها و مشکلات جدیدی پیدا می‌کنند؟

با تخصصی شدن کارها، وظایف درونی خانواده‌ها کاهش یافت اما در عوض، خانواده‌ها به یک‌دیگر نیازمند شدند. به این ترتیب، لازم بود تعداد بیش‌تری از آن‌ها در شهرها به‌دورهم جمع شوند.

هنگامی که خانواده‌ها در شهرها به دور هم جمع شدند، علاوه بر نیازهای پیشین خود نیازها و مشکلات جدیدی پیدا کردند. هر خانواده می‌بایست بهداشت محیط را رعایت کند و محیط اطراف خود را تمیز نگه دارد. بعضی خانواده‌ها در ساختن مسکن مزاحم سایرین می‌شدند و بعضی در رفت و آمد در شهر بی‌نظمی ایجاد می‌کردند. به این ترتیب، مشکلات فراوانی بر سر راه جوامع انسانی پیش می‌آمد. به همین دلیل، لازم بود مؤسسه‌هایی به وجود آیند که این نیازها را رفع و مشکلات زندگی مردم را حل کنند. پس اعضای خانواده‌ها به‌دور هم جمع شدند و تصمیم گرفتند جایی را درست کنند که در آن هر کس علاوه بر انجام وظایف محدود خود در خانواده، کار خاصی را به عهده گیرد؛ مثلاً به جای این که هر خانواده زباله‌های خود را به بیرون شهر ببرد یا شهر را نظافت کند، مؤسسه‌ای این کارها و کارهای شبیه به آن را انجام دهد. امروزه این مؤسسه را «شهرداری» می‌نامیم.

بعدها برای کنترل وسایل نقلیه در شهرها مؤسسه‌ای به نام «اداره‌ی راهنمایی و رانندگی» به وجود آمد. هم‌چنین، خانواده‌ها برای آموزش فرزندان خود مؤسسه‌ای به نام «مدرسه» را ایجاد کردند. به همین ترتیب، مؤسسه‌های بی‌شمار دیگری در شهرها تأسیس شدند تا نیازهای مردم را برطرف کنند.

باید بدانید که واگذار کردن برخی از وظایف خانواده به مؤسسات به معنای ضعیف شدن خانواده نیست؛ امروزه نیز بسیاری از نیازهای اساسی انسان تنها در خانواده رفع می‌شود.

— همه‌ی ما به خانواده‌ای نیاز داریم تا عضو آن باشیم؛

— خانواده‌ای که از ما سرپرستی کند؛

— به ما محبت ورزد؛

— در هنگام سختی‌ها، ما را یاری کند؛

— در غم و شادی ما شریک باشد؛

— و ...

مردم و مؤسسات یک جامعه به خانواده‌هایی سالم نیاز دارند تا بتوانند اعضای مفیدی به جامعه تحویل دهند. هر چه محیط خانواده سالم‌تر و صمیمی‌تر و تربیت اعضای خانواده بهتر باشد، فرزندان بهتر و در نتیجه جامعه‌ی بهتری خواهیم داشت که می‌توانیم به خوبی در آن زندگی کنیم.

با توجه به آن چه گفته شد، نتیجه می‌گیریم که بشر از ابتدا در خانواده زندگی می‌کرده است. در گذشته خانواده‌ها توانایی رفع بیش‌تر نیازهای اعضای خود را داشته‌اند ولی به تدریج با شهرنشین شدن انسان‌ها رفع همه‌ی نیازها از توانایی خانواده خارج شده است؛ بنابراین، خانواده‌ها وظیفه‌ی رفع این نیازها را به گروه‌هایی به نام مؤسسه واگذار کرده‌اند. امروز هر مؤسسه می‌کوشد تا بخشی از نیازهای فردی و اجتماعی مردم را برطرف کند.

خلاصه کنید

– در گذشته، بیش تر نیازهای انسان ها در محیط خانواده برطرف می شد.

.....
.....
.....

پرسید و پاسخ دهید

– چه عواملی باعث به وجود آمدن مؤسّسات مختلف شد؟

.....
.....
.....

فعالیت خارج از کلاس

از سازمان های زیر دو مورد را انتخاب کنید و درباره ی این که هر کدام از آن ها برای رفع کدام نیازها و حل کدام یک از مشکلات اجتماعی به وجود آمده اند، اطلاعاتی جمع آوری کنید و به کلاس ارائه دهید.

سازمان بهزیستی، سازمان تأمین اجتماعی، نیروهای انتظامی، بانک کشاورزی، سازمان تعاون روستایی، خانه های بهداشت، سازمان جنگل ها و مراتع کشور، سازمان آتش نشانی، کمیته ی امداد امام خمینی (ره)، سازمان هواشناسی، بنیاد شهید و امور ایثارگران، سازمان آب، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، سازمان تبلیغات اسلامی، سازمان میراث فرهنگی، سازمان حمل و نقل و پایانه های کشور و سازمان هواپیمایی.

این فعالیت را می توانید با استفاده از مشورت پدر و مادر و راهنمایی معلم خود و مراجعه به کتابخانه ی مدرسه یا با استفاده از سایت هر یک از آن ها در اینترنت انجام دهید.

فصل دوم

بازی

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً

چه کسی حاضر است (با انفاق از دارایی خود) به خداوند قرض نیکویی
بدهد تا خدا آن را برای او چندین برابر کند.

(بقره ۲۴۵)

یکی از نیازهای انسان نیاز اقتصادی است. شما برای تأمین نیازهای اقتصادی خود، در جامعه با افراد دیگر به داد و ستد می‌پردازید یا این که با پرداخت پول، نیازهای مختلف خود - از جمله خوراک، پوشاک یا لوازم مدرسه - را رفع می‌کنید. شما برای رفع نیازهای اقتصادی خود به فعالیت و تلاش می‌پردازید. در جامعه نیز مؤسسات مختلفی وجود دارند که برای رفع نیازهای اقتصادی، به شما کمک می‌کنند. یکی از این مؤسسه‌ها بانک است. بانک به شما کمک می‌کند که پولتان را در مکان امنی نگهداری کنید، به وسیله‌ی «چک» یا اوراق بهادار دیگر به پرداخت و دریافت پول بپردازید و اگر خواستید پولی را برای کسی بفرستید، به راحتی آن را حواله کنید. بانک‌ها کارهای مشابه دیگری را نیز برای شما انجام می‌دهند.

در این فصل شما با اهمیت و ضرورت نیاز اقتصادی انسان آشنا می‌شوید و از نقش کالای واسطه‌ای در مبادلات و چگونگی به وجود آمدن پول آگاهی پیدا می‌کنید. هم‌چنین با وظایف بانک در برابر مردم و وظایف مردم در برابر بانک آشنا می‌شوید.

چرا با دیگران داد و ستد می‌کنیم؟

بحث و گفت‌وگو کنید

ما نیازهای اقتصادی زیادی داریم. برای نمونه، خوراک را در نظر بگیرید؛ همه‌ی ما روزانه وقت زیادی را برای خریدن، پختن و خوردن صرف می‌کنیم. پدران و مادران زحمات زیادی می‌کشند تا بتوانند خوراک مورد نیاز خانواده را تأمین کنند. در مقابل، ما نیز در خریدن، پختن و آماده‌سازی مواد خوراکی به آن‌ها کمک می‌کنیم اما مواد خوراکی تنها کالاهایی نیستند که ما به آن‌ها نیاز داریم. پوشاک، لوازم‌التحریر و مسکن از جمله کالاهای دیگری هستند که ما به آن‌ها نیازمندیم.

مردم برای به‌دست آوردن کالاهای موردنیاز خود چه کارهایی انجام می‌دهند؟ در کلاس در این باره گفت‌وگو کنید.

همه‌ی کارهایی که ما برای تهیه‌ی کالاهای مورد نیاز خود انجام می‌دهیم، **فعالیت‌های اقتصادی** هستند. ما با انجام دادن این کارها نیازهای اقتصادی خود را رفع می‌کنیم. شغل و کار نیز جزء فعالیت‌های اقتصادی به‌شمار می‌آیند؛ زیرا تأمین‌کننده‌ی نیازهای اقتصادی ما هستند.

در جامعه هر کس شغل خاصی دارد و کالایی را تولید یا خدمتی را به مردم عرضه می‌کند که بیش‌تر برای مصرف شخصی خود او نیست بلکه برای رفع نیازهای دیگران

است. هر کس می‌کوشد کالا یا خدمتی را عرضه کند تا در مقابل، بتواند از کالا یا خدمت دیگران بهره‌مند شود. آیا می‌توانید تفاوت میان کالا و خدمت را تشخیص دهید؟

انسان‌ها در طول تاریخ، روش‌های گوناگونی را برای عرضه‌ی کالا یا خدمات خود و استفاده از کالا یا خدمات دیگران به کار گرفته‌اند؛ این عمل را «مبادله» می‌نامند. به نظر شما در زمان‌های گذشته مردم کالاهای خود را چگونه مبادله می‌کرده‌اند؟

مردم در زمان‌های گذشته نیز همانند امروز به یک‌دیگر نیازمند بودند و هر کس به‌تنهایی قادر به تولید همه‌ی کالاهای مورد نیاز خود نبود؛ مثلاً خانواده‌ای گندم تولید می‌کرد و خانواده‌ی دیگر ابزار کشاورزی مانند داس و گاوآهن می‌ساخت. خانواده‌ای که ابزار کشاورزی می‌ساخت، برای سیر کردن اعضای خود به گندم خانواده‌ی کشاورز نیاز داشت. در مقابل، خانواده‌ی کشاورز نیز برای کاشتن و درو کردن گندم به ابزار خانواده‌ی آهنگر نیازمند بود؛ به این ترتیب، یک سلسله «مبادله»های اقتصادی در زندگی معمولی مردم به‌وجود آمد و انسان‌ها توانستند در مقابل کار و فعالیت خود از وسایل و محصولات دیگران استفاده کنند.

در زمان‌های دور، در ابتدا مردم کالاهای خود را با کالاهای دیگر عوض می‌کردند؛ مثلاً کسی که گندم اضافه بر مصرف خانواده‌ی خود داشت و به پارچه نیازمند بود، مقداری از آن را به صاحب پارچه می‌داد و در مقابل، چند متر پارچه می‌گرفت؛ این نوع مبادله را مبادله‌ی «کالا به کالا» می‌نامند. هنوز هم در بعضی روستاها و قبیله‌ها، مردم از این روش استفاده می‌کنند. شما هم گاه وسایل مورد نیاز خود را به این روش تهیه می‌کنید؛ برای مثال، اگر خودکار خود را به هم‌کلاستان بدهید و در مقابل از او یک مداد بگیرید، مبادله‌ی «کالا به کالا» انجام داده‌اید.

۱- عنوان بخشی از بعضی درس‌ها به انتخاب شما تعیین می‌شود. انتخاب این عنوان‌ها بهتر است به‌صورت گروهی انجام پذیرد.

بحث و گفت و گو کنید

اگر همه‌ی مردم بخواهند از روش مبادله‌ی «کالا به کالا» برای به دست آوردن کالاهای مورد نیاز خود استفاده کنند، چه مشکلاتی پیش می‌آید؟ در این باره در کلاس گفت و گو کنید.

آیا امروزه مبادله‌ی کالا با کالا رونق دارد؟ چرا؟

در مبادله‌ی مستقیم «کالا به کالا» دشواری‌های زیادی وجود دارد؛ مثلاً اگر کشاورزی بخواهد کالای خود را با کالای دیگری مثل پشم گوسفند مبادله کند، با مشکلاتی روبه‌رو می‌شود. ممکن است صاحب پشم گوسفند به دهقان بگوید: «من به گندم نیازی ندارم و کالای خود را با پارچه مبادله می‌کنم». در این صورت، دهقان مجبور است کالای خود را ابتدا با پارچه و سپس با پشم مبادله کند. حال، اگر صاحب پارچه نیز بگوید: «من به گندم نیازی ندارم و پارچه‌ی خود را با نخ مبادله می‌کنم»، چه مشکلی برای دهقان پیش می‌آید؟ برای برطرف کردن این مشکل، هر یک از ملت‌ها و قبیله‌های قدیمی کالایی را که بیش‌تر مورد علاقه‌ی مردم بود، به عنوان «کالای واسطه» انتخاب کردند. چنان که در میان ساکنان سواحل دریاها ماهی خشک شده، در یونان قدیم گوسفند، در «تبت» بسته‌های چای، در هندوستان قند، در آفریقا مروارید و صدف و در کانادا پوست جانوران «کالای واسطه» بوده است.

کالاهای واسطه، کار مبادله را آسان کردند؛ در نتیجه، به تدریج این کالاها به عنوان واسطه‌ی داد و ستد، مورد قبول همه‌ی مردم واقع شدند و مبادله‌کنندگان حاضر شدند کالای خود را تنها با این نوع کالاها مبادله کنند. مبادله‌ی کالا به کالا را «مبادله‌ی مستقیم» و مبادله‌ی کالا با کالاهای واسطه را «مبادله‌ی غیرمستقیم» می‌نامند.

امروزه دیگر کسی برای به دست آوردن کالای مورد نیاز خود، چند نوع مبادله انجام نمی‌دهد. اگر دهقانی می‌خواهد در مقابل گندم، نفت به دست آورد، لازم نیست چند نوع مبادله انجام دهد تا به نفت مورد نیاز خود برسد بلکه تنها گندم خود را با پول مبادله می‌کند و با پولی که به دست می‌آورد، نفت می‌خرد. فروشنده‌ی نفت هم با پولی که از دهقان می‌گیرد، کالای مورد نیاز خود را تهیه می‌کند. به نظر شما، چرا «کالاهای واسطه» جای خود را به «پول» دادند؟

امروزه مردم در مبادلات خود از چه چیزهایی استفاده می‌کنند؟

خلاصه کنید

– ما با انجام دادن فعالیت‌های اقتصادی، نیازهای اقتصادی خود را برطرف می‌کنیم.

.....

.....

.....

پرسید و پاسخ دهید

– به نظر شما، «پول» چگونه به وجود آمده است؟

.....

.....

.....

فعالیت خارج از کلاس

امروزه مردم برای مبادلات خود غیر از سکه و اسکناس، از چه چیزهای دیگری استفاده می‌کنند (مانند چک و ...)? هر یک به چه منظوری مورد استفاده قرار می‌گیرند؟ در این باره با پدر و مادر خود گفت‌وگو کنید و نتیجه را در کلاس ارائه دهید.

بانک در زندگی ما چه نقشی دارد؟

بحث و گفت و گو کنید

حتماً مشاهده کرده‌اید که روزانه بسیاری از مردم به بانک‌ها رفت و آمد می‌کنند. شاید شما نیز همراه با یکی از بزرگ‌ترهای خود به بانک نزدیک محل زندگی‌تان رفته باشید.

آیا توجه کرده‌اید که بعضی از مردم مبلغی پول را به بانک تحویل می‌دهند و بعضی دیگر از بانک پول دریافت می‌کنند؟

آیا تا به حال از کسانی که می‌گویند «ما در بانک حساب داریم»، پرسیده‌اید که داشتن حساب یعنی چه؟

البته ممکن است بعضی از شما در بانک، حساب پس‌انداز داشته باشید و ماهانه مبلغی پول پس‌انداز کنید.

در کلاس درباره‌ی وظایف بانک‌ها و خدماتی که به مردم ارائه می‌دهند، گفت و گو کنید.

چرا مردم برای رفع نیازهای اقتصادی خود به بانک‌ها نیاز دارند؟

خدمات بانک به مردم

بانک برطرف‌کننده‌ی یکی از مهم‌ترین نیازهای اقتصادی، یعنی جابه‌جایی پول و انجام کارهای لازم برای انواع مبادله در بین مردم است. بانک‌ها برای رفع نیازهای مردم، وظایف بی‌شماری برعهده دارند. مهم‌ترین وظیفه‌ی بانک، دریافت «سپرده»های مشتریان است. آیا شما با شکل‌های قبول «سپرده» در بانک‌ها آشنا هستید؟

انواع سپرده در بانک‌ها

سپرده چیست؟ به پول‌هایی که مردم برای نگهداری به بانک می‌سپارند، «سپرده» می‌گویند. بانک‌های کشور ما سپرده‌ی مشتریان خود را به صورت‌های مختلف قبول می‌کنند.

به نظر شما مردم به چه دلایلی پول‌های خود را به صورت سپرده در بانک می‌گذارند؟

۱- عده‌ای از مردم پول خود را به بانک می‌سپارند تا علاوه بر این که آن را از خطر دستبرد و آسیب‌های دیگر دور می‌کنند، امکان استفاده از آن را به مردمی که به این پول نیازمندند، بدهند. به این سپرده‌ها «قرض الحسنه‌ی پس‌انداز» می‌گویند. بانک هم برای تشویق دارندگان این سپرده‌ها هر چند وقت یک‌بار به آن‌ها جوایز نقدی و غیرنقدی می‌دهد. علاوه بر این، بابت نگهداری پول از دارندگان این سپرده‌ها هزینه‌ای دریافت نمی‌کند.

سپرده‌ی قرض‌الحسنه‌ی پس‌انداز به صاحب خود امکان می‌دهد که پول‌های اضافی‌اش را به هر میزانی که باشد، به‌تدریج و در مواقع مختلف به حساب خویش واریز کند و هر وقت و به هر میزان پول که نیاز داشته باشد، از بانک دریافت نماید. این نوع سپرده‌ها وسیله‌ای برای صرفه‌جویی اشخاص و خانواده‌هاست. در واقع، کسی که حساب سپرده‌ی قرض‌الحسنه باز می‌کند، علاوه بر این که پول خود را پس‌انداز می‌نماید از این طریق به‌طور غیرمستقیم به همه‌ی نیازمندان کمک می‌کند. در ضمن، هر زمان که مایل باشد می‌تواند از پول خود برداشت کند و از جوایز نقدی و غیرنقدی بانک نیز بهره‌مند گردد.

۲- گروهی دیگر پول خود را به بانک می‌سپارند و دفترچه‌ی باریک و کوچکی به نام «دسته چک» دریافت می‌کنند. دارنده‌ی دسته چک در هر زمان و هر جا که مایل باشد، می‌تواند از سپرده‌ی خود خرج کند؛ به این صورت که به جای پول به طرف مقابل خود یک برگ چک می‌دهد. او باید مبلغ موردنظر را روی برگه‌ی چک بنویسد تا کسی که چک را گرفته است، به بانک مراجعه کند و مبلغ نوشته شده در چک را از حساب صاحب چک برداشت

نماید. به این نوع سپرده‌ها، «**قرض الحسنه‌ی جاری**» می‌گویند.

۳- عده‌ای دیگر از مردم می‌خواهند با پول خود سرمایه‌گذاری کنند و سودی به دست آورند اما ترجیح می‌دهند که بانک از طرف آن‌ها این کار را انجام دهد. در واقع، یکی از وظایف مهم بانک‌ها جمع‌آوری سرمایه‌های مردم و سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های مفید به نمایندگی از طرف آن‌هاست. آیا می‌دانید بانک در چه نوع فعالیت‌هایی سرمایه‌گذاری می‌کند؟ بانک در فعالیت‌های بازرگانی، خدماتی و تولیدی از قبیل ساخت مسکن و ساختمان، کشاورزی، صنعت و معدن سرمایه‌گذاری می‌کند و مردم را در سود به دست آمده شریک می‌کند. به این گونه سپرده‌ها، «**سپرده‌ی سرمایه‌گذاری**» می‌گویند.

افرادی که در تصویر مشاهده می‌کنید، در برابر یک دیگر چه وظایفی دارند؟

تا این‌جا با بعضی از خدمات بانک آشنا شدید.

این خدمات عبارت‌اند از قبول انواع سپرده‌های مردم به صورت:

— سپرده‌ی قرض الحسنه‌ی پس‌انداز

— سپرده‌ی قرض الحسنه‌ی جاری

— سپرده‌ی سرمایه‌گذاری.

بعضی از دیگر خدمات بانک‌ها به مردم عبارت‌اند از:

— **دادن انواع تسهیلات به مردم:** بانک با توجه به سپرده‌های موجود نزد خود،

تسهیلات مختلفی را در اختیار مردم قرار می‌دهد. برای مثال، می‌توان به تسهیلات مربوط به خرید یا تعمیرات مسکن، تهیه‌ی جهیزیه یا هزینه‌های مربوط به ازدواج، خرید مواد اولیه و ماشین‌آلات به تولیدکنندگان اشاره کرد.

— **ارائه‌ی انواع چک‌ها:** بانک برای آسان کردن حمل و نقل پول توسط مردم،

انواع چک‌های مسافرتی و تضمینی را به آنان می‌دهد تا مردم از حمل و نقل دسته‌های بزرگ اسکناس بی‌نیاز باشند.

— **ارائه‌ی انواع پول‌های رایج دنیا (ارز):** شما به هر کشوری که سفر کنید، باید

پول آن کشور را همراه داشته باشید. بعضی از بانک‌ها در مقابل دریافت پول از شما، پول رایج کشور موردنظر را به شما می‌دهند.

نمونه بیاورید

تاکنون با بعضی از خدماتی که بانک‌ها ارائه می‌دهند، آشنا شده‌اید. در کلاس در این باره گفت‌وگو کنید و از دیگر خدمات بانک‌ها نمونه‌هایی بیاورید.

بانک هم مانند سایر مؤسسات برای این که بتواند به وظایف خود بهتر عمل کند، از مردم انتظاراتی دارد. بانک از ما می‌خواهد که — پول‌های خود را تا حد ممکن به بانک بسپاریم و از نگهداری پول اضافی در منزل خودداری کنیم.

— هر یک از اعضای خانواده حساب پس‌اندازی در بانک باز کند تا بتواند به صورت جداگانه پول خود را پس‌انداز نماید.

— سعی کنیم در اوقاتی که کار بانک کم‌تر است، به آن‌جا مراجعه کنیم؛ مثلاً در روزهای آخر ماه که زمان پرداخت حقوق به کارکنان ادارات و شرکت‌هاست، برای انجام دادن کارهای متفرقه به بانک مراجعه نکنیم. همچنین می‌توانیم با دریافت کارت مخصوص، از دستگاه‌های خودپرداز بانک‌ها، برای دریافت یا پرداخت پول استفاده کنیم.

— هنگام مراجعه به بانک، نوبت را رعایت کنیم.

— تا قبل از ۱۸ سالگی برای باز کردن حساب، اضافه کردن پول یا برداشتن آن به همراه پدر یا مادر خود به بانک مراجعه کنیم.

— از دفترچه‌ی حساب پس‌انداز خود به خوبی نگهداری کنیم.

— به جای هدیه‌های غیر لازم، برای اقوام و دوستان خود، کارت هدیه با مبلغ مورد نظر تهیه کنیم و به آن‌ها هدیه دهیم.

— در حفظ و نگهداری پول‌های خود دقت داشته باشیم؛ به خصوص اسکناس‌های

خود را در کیف مخصوص (کیف جیبی) نگهداری کنیم.

خلاصه کنید

– بانک یکی از مؤسسات بر طرف‌کننده‌ی نیازهای اقتصادی ماست.

پرسید و پاسخ دهید

– توضیح دهید که سپرده‌های مردم در بانک‌ها در رشد و توسعه‌ی اقتصادی کشورمان چه نقشی دارد.

فعالیت خارج از کلاس

۱ – همراه با دبیر محترم خود به بانک نزدیک مدرسه‌تان مراجعه کنید و درباره‌ی پرسش‌های زیر با کارمندان بانک به گفت‌وگو بپردازید.

الف – بانک چه خدماتی برای مردم انجام می‌دهد؟

ب – آیا مردم با وظایف خود در برابر بانک آشنا هستند؟

پ – چرا بانک‌ها انتظار دارند که از اسکناس‌ها به خوبی نگهداری کنیم؟

ت – کارمندان بانک برای نوجوانان، چه توصیه‌هایی دارند؟

از بازدید خود گزارشی تهیه کنید.

۲ – درباره‌ی مهم‌ترین فعالیت‌های بانک‌های زیر اطلاعاتی جمع‌آوری

کنید و در کلاس ارائه دهید.

– بانک کشاورزی

– بانک مسکن

– بانک توسعه‌ی صادرات

فصل سوم

شهرداری

وَ اللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ

خداوند پاکیزگان را دوست دارد.

(توبه ۱۰۸)

شما وقتی محیط منزل خود را تمیز می بینید، احساس لذت می کنید. هنگامی که از کوچه یا خیابان تمیزی می گذرید، احساس خوشحالی می کنید. وقتی در یک بوستان (پارک) زیبا به درختان و گل های شاداب نگاه می کنید، آرامش خاطر بیش تری می یابید. همه ی این حالت ها به این دلیل است که شما به پاکیزگی و زیبایی محیط زیست نیاز دارید. این نیاز شما را وادار می کند که محیط زندگی خود را پاک و تمیز نگه دارید. در جامعه، سازمان ها و مؤسساتی برای تمیز و زیبا ساختن محیط زندگی شما به وجود آمده اند. شهرداری و سازمان حفاظت محیط زیست دو نمونه از این سازمان ها هستند.

شما در این فصل با چگونگی حفظ زیبایی و پاکیزگی محیط زیست در زمان های گذشته و امروز آشنا می شوید و از وظایف شهرداری در این باره آگاهی پیدا می کنید. هم چنین با انجام دادن فعالیت عملی، با وظایف سازمان محیط زیست نیز آشنا می شوید.

چرا باید محیط زیست خود را پاکیزه و زیبا نگه داریم؟

نمونه و دلیل بیاورید

ما برای پاکیزگی و زیبایی محیط زندگی خود کارهای زیادی انجام می دهیم. چند نمونه از این کارها را نام ببرید.

این فعالیت ها کدام یک از نیازهای انسان را برطرف می کنند؟
 به نظر شما چرا باید در حفظ و پاکیزگی محیط زیست خود کوشا باشیم؟
 چگونه می توانیم طبیعت را به درون محیط زندگی خویش بیاوریم؟

چگونه می توانیم محیط زندگی خود را زیبا و پاکیزه نگه داریم؟

ما به زیبایی نیازمندیم و آن را دوست داریم. بودن در طبیعت زیبا ما را خوشحال می‌کند و دوری از آن برایمان ناراحت‌کننده است. اگر هم در محیط طبیعی زندگی نمی‌کنیم، می‌کشیم تا طبیعت زیبا را به درون محیط زندگی خویش بیاوریم و نیاز خود را برطرف کنیم. ما هم چنین می‌کشیم تا زیبایی محیط زندگی خود را حفظ کنیم. خانواده‌ی شما برای حفظ زیبایی و پاکیزگی محیط زندگی بسیار تلاش می‌کنند. شما نیز در حدّ توان خود با آن‌ها همکاری می‌کنید. جارو کردن، گردگیری وسایل، شستن حیاط منزل، رسیدگی به باغچه و گل‌دان‌ها، مرتب کردن و منظم نگه داشتن وسایل منزل، همه بخشی از فعالیت‌های ما برای حفظ زیبایی و پاکیزگی محیط زندگی مان است. علاقه‌ی ما به زیبایی و حفظ آن موجب می‌شود که وقت زیادی را برای آن صرف کنیم و اطرافیان را نیز به این امر تشویق کنیم.

ما از راه‌های مختلفی می‌کشیم محیط زندگی خود را زیبا سازیم.

البته در کنار تعداد زیادی از مردم که برای حفظ زیبایی محیط زندگی می‌کوشند، تعدادی از افراد را نیز می‌بینیم که نه تنها برای ایجاد محیطی زیبا تلاشی نمی‌کنند بلکه زیبایی محیط زندگی را نیز برهم می‌زنند. این افراد زباله‌های خود را در جوی‌ها می‌ریزند، شاخه‌های درختان را می‌شکنند، پارک‌ها را کثیف می‌کنند و ... آن‌ها زیبایی را دوست

ندارند و برای دیگران و تلاششان احترامی قائل نیستند. علاقه‌ی ما به زیبایی محیط زندگی و حفظ آن موجب می‌شود تا از این گونه رفتارهای ناشایست جلوگیری کنیم و مانع از آن شویم که دیگران محیط زندگی ما را آلوده کنند.

در گذشته، زندگی در محیط طبیعی کوهستان، باغ‌ها، جنگل‌ها و مراتع خودبه‌خود نیاز طبیعی انسان به محیط زیبا و پاکیزه را رفع می‌کرد. انسان‌ها در محیطی زیبا و به دور از هرگونه آلودگی و سروصدا به کار روزانه می‌پرداختند و از زندگی خود خوشحال و راضی بودند.

آن‌ها هم‌چنین با روش‌های مختلف از جمله :

— کاشتن درختان در اطراف نهرها،

— آب و جارو کردن محیط زندگی،

— و نظافت کوچه‌ها و مسیرهای رفت و آمد در جشن‌ها و اعیاد،

— محیط اطراف خود را زیبا و پاکیزه نگه می‌داشتند.

آن‌ها همیشه مراقب بودند که محیط زندگی‌شان آلوده نشود. یکی از مهم‌ترین چیزهایی که محیط زندگی را آلوده می‌سازد، «زباله» است. فکر می‌کنید مردم در گذشته با زباله‌های خود چه می‌کردند؟ آیا زباله‌های خود را درون کیسه‌ی مخصوص زباله می‌ریختند و در خیابان قرار می‌دادند تا هنگام شب، مأموران شهرداری آن‌ها را جمع‌آوری کنند؟ البته این گونه نبوده است. انسان‌ها در گذشته به روش‌های گوناگون زباله‌ها را از محیط پیرامون خود دور می‌کردند؛

— بعضی‌ها زباله‌ها را در آب نهرها و رودخانه‌ها می‌ریختند؛

— بعضی‌ها آن‌ها را در منطقه‌ای خارج از محل سکونت خود جمع‌آوری می‌کردند؛

— بعضی‌ها زباله‌های خود را می‌سوزاندند؛

— بعضی‌ها زباله‌های خود را زیر خاک پنهان می‌کردند؛

— و ...

حفظ پاکیزگی و زیبایی محیط‌زیست در دنیای امروز

بحث و گفت‌وگو کنید

در دنیای امروز، استفاده از روش‌های قدیمی دفع زباله چه مشکلاتی به وجود می‌آورد؟ آیا این روش‌ها می‌تواند در مناطقی که عده‌ی زیادی از مردم زندگی می‌کنند، موفق باشد؟ چرا؟ چه روش‌های بهتری برای جمع‌آوری و دفع زباله‌ها وجود دارد؟

مردم باید به گونه‌ای رفتار کنند که برای راحتی خود، آسایش دیگران را برهم نزنند. اگر آن‌ها برای حفظ زیبایی و پاکیزگی محیط زندگی از روش‌های قدیمی استفاده کنند، ممکن است برای خود و دیگران مشکلاتی به وجود آورند. امروزه در شهرها و حتی روستاها دیگر ممکن نیست که

– هر کس زباله‌های خود را به خارج از شهر ببرد و آن‌ها را در زیر خاک پنهان کند یا بسوزاند؛

– هر کس برای حفظ زیبایی، در هر جا که میل داشته باشد درخت بکارد و به هر نحوی که مایل باشد، محیط اطرافش را زیبا سازد؛

– هر کس خانه‌ی خود را در هر اندازه و شکلی که دوست دارد، بسازد؛

– هر کس به دلخواه خود خیابان‌ها و کوچه‌های محل زندگی خود را باریک یا پهن کند.

تمامی این فعالیت‌ها باید به گونه‌ای باشند که در مجموع، محیطی منظم و پاکیزه داشته باشیم. محیطی که همه در آن به راحتی زندگی کنند. اگر هر خانواده بخواهد زباله‌های خود را به خارج از محیط زندگی خود ببرد و آن را در زیر خاک پنهان کند یا بسوزاند، روزانه وقت زیادی به هدر می‌رود و مردم قادر نخواهند بود وظایف خود را در جامعه به خوبی انجام دهند.

آیا هر کس می‌تواند محله و منطقه‌ای را که در آن زندگی می‌کند، به هر شکلی که مایل است زیبا سازد؟ چرا؟

اگر برای زیبا کردن محیط، هر درختی را در هر مکانی بکاریم، ممکن است در مسیر رفت و آمد مردم و اتومبیل‌ها مشکلاتی به وجود آید. اگر هر کس بخواهد خانه‌ی خود را به هر شکل و اندازه‌ای که دوست دارد بسازد، علاوه بر این که ظاهر محیط زندگی را زشت می‌کند، برای دیگران نیز مشکلاتی به وجود می‌آورد. اگر هر خانواده برای بزرگ کردن حیاط منزل خود بخشی از محیط کوچه و خیابان محل سکونتش را نیز اشغال کند، در رفت و آمد و حمل و نقل عمومی اختلال ایجاد می‌شود.

به نظر شما مردم برای جلوگیری از به وجود آمدن چنین مشکلاتی، چه روشی را انتخاب کرده‌اند؟

خلاصه کنید

– ما نیاز داریم محیط زندگی خود را پاکیزه و زیبا نگه داریم.

.....

.....

.....

پرسید و پاسخ دهید

– چرا انسان‌ها برای پاکیزه نگاه داشتن محیط زیست خود تلاش می‌کنند؟

.....

.....

.....

فعالیت خارج از کلاس

- ۱- در دین اسلام به زیبایی و پاکیزگی سفارش زیادی شده است. با کمک معلم و والدین خود درباره‌ی آن حدیثی پیدا کنید و معنای آن را در کلاس توضیح دهید.
- ۲- روز طبیعت کدام روز سال است و چرا یکی از روزهای سال را روز طبیعت نامیده‌اند؟ در این زمینه تحقیق کنید.
- ۳- بررسی کنید که برای پاکیزه و زیبا نگه داشتن مدرسه چه می‌توان کرد؟ در این مورد می‌توانید به کمک مدیر، معلم و ناظم مدرسه فهرستی از اقدامات لازم تهیه کنید. سپس، با دانش آموزان کلاس خود مشورت کنید و پیشنهادهایتان را برای اجرای این اقدامات در مدرسه به مدیر مدرسه ارائه دهید.
- ۴- همراه خانواده‌ی خود به یکی از پارک‌های شهرتان (یا نزدیک‌ترین شهر به محل سکونتتان) بروید و درباره‌ی سؤال‌های زیر اطلاعات جمع‌آوری کنید.
– چه امکاناتی در آن وجود دارد؟
– چه برنامه‌ها و فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی در آن انجام می‌شود؟
این اطلاعات، شما را در انجام دادن یکی از فعالیت‌های درس بعد یاری می‌دهد.